

Femte status på projekt ”Livsglade børn som bruger deres krop”

Baggrund

Social- og Sundhedsudvalget og Børne- og Undervisningsudvalget besluttede på fællesmødet den 25. juni 2014, at igangsætte et projekt hvis formål er, at nedbringe antallet af overvægtige børn. Den primære målgruppe for indsatsen er de 3 - 6årige børn i Ishøj Kommunes daginstitutioner. På udvalgmøderne i november 2014 godkendte Social- og Sundhedsudvalget og Børne- og Undervisningsudvalget projektbeskrivelsen for projektet, som samtidig fik navnet ”Livsglade børn som bruger deres krop”. På samme møde fremsatte Social- og Sundhedsudvalget et ønske om en løbende opfølgning og orientering på projektet, i samarbejde med Børne- og Undervisningsudvalget, i henhold til den foreløbige tidsplan. Dette er den fjerde status på projektet.

I november 2015 vedtog Børne- og Undervisningsudvalget Social- og Sundhedsudvalget et koncept for løbende evaluering af projektet. I denne status følges op på evalueringspunkterne for så vidt angår de punkter, der indtil nu er målt på. Evalueringen vil indgå under de relevante afsnit. For at gennemføre en løbende evaluering af projektets effekt gennemføres en Store vejedag, hvor alle 4- og 5årige børn bliver vejet og målt, således at børnenes BMI kan beregnes. Vejning og måling finder sted i børnenes institution, og sundhedsplejen og institutionernes personale har i fællesskab ansvar for at indsamle de nødvendige data. Store vejedag finder sted i løbet af uge 2. Alle børn i børnehaveklasse får hvert år tilbudt at komme til en indskolingsundersøgelse hos skolens sundhedsplejerske. Her foretages blandt andet screening af børnenes grov- og finmotorik, syn samt højde og vægt. Indskolingsundersøgelsens måling af overvægt anvendes som data til at følge projektets overordnede formål, og data fra undersøgelsen i skoleåret 2014/15 fungerer som nulpunktsmåling.

Projektets formål er at nedbringe antallet af overvægtige børn i 6 -7års alderen.

Projektet har følgende delmål:

- At børn får mod og lyst til at bruge deres krop, således at deres grundform¹ forbedres.
- At flere børn deltager i det frivillige foreningsliv.
- At børn får styrket deres selvtillid og kropskompetence².
- At skabe klare snitflader og enkle arbejdsgange på tværs af kommunens centre.

¹ En god fysisk grundform betyder, at børnene har overskud til at gå, løbe, hoppe og lege aktivt uden at miste pusten og overskuddet.

² Gode kropskompetencer betyder, at barnet er aldersvarende socialt, psykisk, motorisk og sanseintegrationsmæssigt.

Projektet gennemføres i et samarbejde mellem daginstitutionerne, Sundhedsplejen, Center for Børn og Forebyggelse, Center for Dagtilbud og Skoler og de praktiserende læger.

Herunder gives status på projektets aktiviteter:

1. Kommunikationsplan
2. Det enkelte dagtilbud sætter mål for deres indsats
3. Afdækning af medarbejdernes kompetencer
4. Kompetenceudviklingsforløb for medarbejdere i kommunens daginstitutioner
5. Nye lege og aktiviteter implementeres i dagtilbuddene løbende
6. Forældrekonference
7. Klare snitflader og arbejdsgange på tværs af kommunens centre og styrkelse af det tværfaglige samarbejde
8. Afrikaturen
9. Samarbejde med de praktiserende læger
10. Løbende evaluering af projektets effekt
11. Øvrige indsatser der understøtter projektets mål

1. Kommunikationsplan

Kommunikationsafdelingen har udarbejdet en kommunikationsplan og projektlederen er i løbende dialog om denne med kommunikationsafdelingen. Projektlederen har i samarbejde med kommunikationsafdelingen udarbejdet forskellige flyers om de konkrete indsatser i projektet.

Der har været fokus på både den interne og eksterne kommunikation. Der har været en artikel i fagbladet NATURvejleder om dagtilbuddenes bevægelsesruter, som efterfølgende har vundet Friluftsrådets pris 'Spring ud i naturen'. Prisen blev omtalt i lokaleavisen Vestegnen og via kommunens egne kanaler. Der har været et indslag på TV-Ishøj om 'Store Legedag' og en artikel i Ishøj Nyt om projektet. Der har været en artikel i Sydkysten og et indslag i TV Ishøj om projektet. DGI har skrevet en artikel om projektet "*Leg, bevægelse og fællesskab uden alder*".

2. Det enkelte dagtilbud sætter mål for deres indsats

Samtlige dagtilbud har sat mål for deres deltagelse i projektet. Alle dagtilbud har i 2017 valgt at fortsætte arbejdet med målene fra 2016. Af konceptet for projektets evaluering³ fremgår det, at projektlederen i forbindelse med status på projektet udarbejder et bilag, hvor samtlige institutioners mål er listet op. Listen over institutionens mål er vedlagt i bilag 1.

Af konceptet for projektets evaluering fremgår det endvidere, at projektlederen i samarbejde med de enkelte institutioner evaluerer på de mål institutionerne har sat, og at der afrapporteres i projektets slutevaluering. Projektlederen følger op på dagtilbuddenes mål på statusmøder.

³ Koncept for evaluering af projektet er vedtaget i Social- og Sundhedsudvalget den 9. november og i Børne- og Undervisningsudvalget den 16. november 2015.

3. Afdækning af medarbejdernes kompetencer

Projektlederen har i januar og februar 2015 søgt at afdække medarbejdernes kompetencer, der er af relevans for projektet.

Medarbejderne har forskellige kompetencer i motorik og bevægelse og er på forskellige niveauer. Projektlederen vurderer, at der med medarbejdernes kompetencer er gode muligheder for at igangsætte bevægelseslege og -aktiviteter. Flere dagtilbud benytter hal, svømmehal og udearealer til leg og bevægelse. En generel udfordring er dog at systematisere, målrette og begrunde, hvorfor og hvordan de valgte bevægelsesaktiviteter er vigtige for børnene og deres kropslige og motoriske udvikling.

AKTIVITETEN ER AFSLUTTET

4. Kompetenceudviklingsforløb for medarbejdere i kommunens daginstitutioner

Projektets kompetenceforløb består af forskellige elementer, hvor sidemandsoplæring og aktionslæring (i daglig tale kaldet mesterlæreforløb) udgør den centrale del af projektets kompetenceudviklingsforløb. Aktionslæring og sidemandsoplæring er en af vejene til at opnå implementering⁴, og medarbejderne peger på, at styrken ved mesterlæreforløbene er, at man bedre husker de metoder, man selv har prøvet med børnene.

Mesterlæreforløb

I 2015 er der gennemført mesterlæreforløb med institutionernes tovholdere i projektet. I 2016 er der gennemført forløb med de øvrige medarbejdere, som fortsættes i 2017. Materiale fra DGI og et motorikskema har dannet det teoretiske og organisatoriske udgangspunkt for mesterlæreforløbene.

Som led i alle forløb afholdes statusmøde med dagtilbudsleder og tovholdere.

Mesterlæreforløb for tovholdere

Alle institutioner har udpeget to eller flere tovholdere, som har deltaget i forløbet, der er gennemført af projektlederen og en ekstern legeinstruktør.

Forløbene har taget udgangspunkt i institutionernes mål om, at legepladsen bliver et naturligt læringsrum, hvor såvel medarbejdernes som børnenes kropskompetencer øges. Gennem forløbet har tovholderne udviklet deres kompetencer og praksis, mens de under vejledning har gennemført pædagogiske bevægelsesaktiviteter sammen med børnene. Mesterlæreforløbet har således betydet, at der hurtigt og synligt kom gang i projektets primære aktiviteter sammen med børnene samtidig med, at tovholderne blev uddannet.

Med udgangspunkt i forløbet gives feedback på børnenes kropskompetence, motorik selvtillid, overskud og glæde ved bevægelseslege. Feedbacken til tovholder går på rollen som

⁴ EVAs rapport "Viden der forandrer".

aktiv, kompetent og bevidst rollemodel for børnene. Forløbet er afsluttet med et dialogmøde med tovholderne om effekten af forløbet.

Mesterlæreforløb for medarbejdere

I 2016 indgår medarbejderne i daginstitutionerne i et eller flere forløb med sidemandsoplæring og aktionslæring. Institutionerne skal vælge et og gerne to af nedenstående forløb:

- Krop, bevægelse og lege på legepladsen
- Krop, bevægelse og lege i gymnastiksalen
- Krop, bevægelse og lege i naturen

Formålet med kompetenceforløbet er,

- at medarbejderne får viden om motorik, sanseintegration og bevægelseslege
- at medarbejderne kvalificeres til at igangsætte organiseret og målrettet bevægelse som en del af den daglige pædagogiske praksis.

Tovholdernetværk

Der er, som en del af projektet, etableret et netværk for tovholderne, netværket faciliteres af projektlederen. Via netværket får tovholderne mulighed for løbende erfaringsudveksling, videndeling og projektlederen bidrager løbende med ny viden. Ved hvert møde vælger tovholderne en konkret handling, som de går hjem og afprøver. På møderne er der endvidere mulighed for at drøfte tovholderrollen.

Formålet med netværket er bl.a. at tovholderne igennem møderne bliver styrket i deres rolle som inspirator og vejleder i arbejdet med styrke børns kropskompetencer og integrere organiseret og målrettet bevægelse som en del af dagtilbuddenes daglige pædagogiske praksis. I 2017 vil der være fokus på at styrke tovholdernes legitimitet til at forankre projektets indsatser i den pædagogiske praksis. Medio 2017 afholdes et møde med dagtilbudslederne og tovholderne med henblik på at drøfte hvordan arbejdet forankres efter projektets afslutning.

Evaluering af kompetenceforløbet

Da mesterlæreforløbene i 2016 er udbredt til flere medarbejdere oplever projektlederen, at flere medarbejdere, ud over tovholderne, målrettet igangsætter daglige bevægelsesaktiviteter. Flere medarbejdere nævner, at de via de opnåede kompetencer kender til hvilke sanser og motorik de forskellige lege stimulerer. Herved er der i institutionerne skabt større mulighed for, at målrette de forskellige lege til den aktuelle børnegruppe samt børnenes udfordringer og kompetencer. Dagtilbudsledere og tovholdere beskriver, at de pædagogiske bevægelsesaktiviteter nu i højere grad målbeskrives, systematiseres og struktureres med udgangspunkt i didaktiske overvejelser og bevidste pædagogiske begrundelser, som tager udgangspunkt i målgruppen og den aktuelle børnegruppe.

Flere medarbejdere giver udtryk for, at de oplever, at børnene oftere efterspørger bevægelseslege. Det stemmer overens med projektlederens vurdering, da det er oplevelsen, at børnenes efterspørgsel efter legene motiverer medarbejderne til at sætte flere lege i gang

sammen med børnene. Samtidig understøtter børnenes deltagelse i mesterlæreforløbene deres evne til at lege, og børnenes robusthed, kreativitet og sociale kompetencer udvikles. Medarbejdere fortæller, at de ældste børn selv sætter lege i gang og er rollemodeller for de mindre børn. Medarbejderne oplever også, at legepladsens redskaber udnyttes i højere grad end tidligere til forskellige legeaktiviteter.

Af evalueringsdesignet for evalueringen af projekt *Livsglade børn som bruger deres krop* fremgår det, at der i december 2015, 2016 og 2017 gennemføres en kort spørgeskemaundersøgelse blandt tovholderne, som belyser tovholdernes vurdering af deres kompetencer og eksempler på nye lege og aktiviteter, der er blevet en del af de daglige rutiner. En tilsvarende spørgeskemaundersøgelse gennemføres i december 2016 og 2017 blandt de øvrige medarbejdere i dagtilbuddene, som arbejder med de 3-6årige børn. Siden første spørgeskemaundersøgelse blandt tovholderne i 2015 er der blevet tilføjet enkelte nye spørgsmål. Spørgeskemaundersøgelsens resultater er vedlagt som bilag 2.

Særlige forløb for sfo'erne

For at styrke overgangen fra børnehave til sfo og videregive viden om projektet til sfo'erne har projektlederen holdt et oplæg for sfo-lederne om projektet og mesterlæreforløbene. Der er orienteret om, hvilke lege børnene er introduceret til, så sfo'erne har mulighed for at følge op og lege videre med børnene, når de kommende skolebørn flytter fra børnehave til sfo den 1. april. Den 10. juni 2016 deltog alle sfo'er i en fælles *Store legedag* for medarbejdere og de kommende skolestartere, som startede i sfo1 den 1. april.

Nogle sfo'er har efterspurgt lignende forløb, og projektlederen har gennemført "mini-mesterlæreforløb" i fire af sfo'erne, hvor medarbejderne har fået kendskab til motorik, sanseintegration og bevægelseslege. Sfo-lederne giver udtryk for at mini-mesterlæreforløbene og *Store legedag* har givet inspiration til flere bevægelseslege for børnene. I 2017 gennemføres mini-mesterlæreforløb i alle sfo'erne, og der er afholdes *Store legedag* den 9. juni 2017.

På *Store legedag* den 10. juni blev nogle af børnene interviewet. Et lille udpluk af børnenes udsagn vises herunder.

Interviewer: *"Kender I andre lege?"*

"Jeg kender en leg, der hedder "Sol, måne og stjerne". Det er hvis man siger "sol", så skal man løbe over den til fodboldbanen. Og hvis man løber for langsomt, så dør man"

"Jeg kender også en leg, og den hedder "Hvad er klokken, Hr. Løve", og den spørger min storesøster hele tiden, om vi skal lege, og jeg siger "ja". Det er lidt svært at løbe, for man skal løbe hurtigt".

Interviewer: ”Kan I komme i tanke om andre lege, som I har lært i børnehaven?”

”Trolden. Så skal man stå sådan her (stiller sig med spredte ben), og så skal de andre børn kravle under, og så kan man blive levende igen, det kan man jo da”.

5. Nye lege og aktiviteter implementeres i dagtilbuddene løbende

Som beskrevet ovenfor udvikles og implementeres nye lege og aktiviteter i takt med medarbejdernes kompetenceudvikling. Via kompetenceforløbene er tovholdere, medarbejdere og børn blevet introduceret til, og har afprøvet, 54 forskellige lege, som bl.a. er kampelege, fangelege, styrke- og koordinationslege og samarbejdslege.

Af konceptet for evaluering af projektet fremgår det, at projektlederen samler data om de konkrete lege og aktiviteter, der er implementeret i projektet. I bilag 2 er gengivet en liste over lege i projektet. For at styrke kommunikationen til forældrene er der udarbejdet en plakat, hvor institutionerne kan skrive, hvilke lege de leger på legepladsen.

Projektlederen har i samarbejde med institutionernes tovholdere indsamlet idéer til lege og bevægelsesaktiviteter og er i gang med at udarbejde en mappe med beskrivelser af lege, litteraturhenvisning og relevante hjemmesider til inspiration. Der er udarbejdet et legekatalog med beskrivelser af forskellige bevægelseslege.

6. Forældrekonference

Der er afholdt ”Forældrekonference” på Kulturnatten den 30. oktober 2015, hvor projektleder, sundhedskonsulent, to sundhedsplejersker, repræsentanter fra foreningslivet, en senioridrætshjælper og to tovholdere fra dagtilbud deltog. Målgruppen af forældre udeblev, og det er projektlederens vurdering, at Kulturnatten ikke egner sig til at afholde forældrekonference.

Den planlagte aktive forældrekonference den 3. september 2016 for alle forældre og deres børn i 3 – 6 års alderen, måtte aflyses på grund af for få tilmeldinger. Efter to forsøg med at afholde en samlet kommunal forældrekonference vurderes det, at indsatsen ikke når målgruppen og derfor ikke opfylder formålet. Det er derfor besluttet, at der ikke arrangeres flere fælles kommunale forældrekonference i forbindelse med projektet.

Projektlederen har holdt oplæg for forældrebestyrelserne for at skabe viden om projektet. På mødet blev der udleveret en projektbeskrivelse, flyer om projektets indhold og en oversigt over legepladser i Ishøj Kommune. Den 2. april 2016 blev der afholdt Store legedag for forældrebestyrelser og deres børn. Der var deltagelse fra 6 institutioner. Formålet med Store legedag var, at give forældrebestyrelserne viden om projektet og give forældrene ideer til lege med egne og andres børn.

7. Klare snitflader og arbejdsgange på tværs af kommunens centre og styrkelse af det tværfaglige samarbejde

Projektlederen er i løbende dialog med de tværfaglige samarbejdspartnere. Særligt har der været fokus på, hvordan vi kan sikre, at både sprogpædagogerne og ressourcepædagogerne kan støtte projektet.

Sprogkorpset har afholdt en kursusdag med ”Legefabrikken”, og projektlederen har holdt oplæg om projektet på et personalemøde. Projektlederen har holdt oplæg om projektet for Sundhedsplejen, ressourcepædagogerne og fysio- og ergoterapeuterne på Kirkebækskolen.

8. Afrikaturen

Afrikaturen er en struktureret leg, som danner rammen om observationer af børns motorik, samspil og trivsel. Børn, der tilbydes Afrikaturen, er mellem 4 og 4,3 år.

Formålet med Afrikaturen er at sikre en tidlig identifikation af børn, som har behov for en særlig indsats på grund af motoriske udfordringer, overvægt eller udfordringer i relation til deres trivsel og samspil med andre.

Afrikaturen gennemføres af Sundhedsplejen i Ishøj Kommune, ude i det enkelte dagtilbud, i samarbejde med en eller flere pædagoger fra dagtilbuddet. Gennem en rammefortælling omkring en fælles tur til Afrika bliver børnene guidet igennem en række øvelser, som giver sundhedsplejersken og pædagogerne mulighed for at observere børnenes samspil med hinanden og teste deres motoriske færdigheder. I forbindelse med hver Afrikatur registreres børnenes højde, vægt og BMI i sundhedsplejens elektroniske journal. Disse data følger barnet ind i skolen.

Der er indtil nu gennemført og evalueret Afrikature med opfølgning i 9 dagtilbud i Ishøj Kommune. Der er i alt gennemført 48 Afrikature siden opstarten i august 2015 til og med december 2016. Der blev gennemført 12⁵ Afrikature i 2015 og 36 Afrikature i 2016. I alt har 260 børn deltaget i Afrikaturen i perioden august 2015 – december 2016. I gennemsnit har der således deltaget knap 6 børn pr. Afrikatur.

Efter hver Afrikatur udfylder sundhedsplejersken og pædagogerne sammen et elektronisk spørgeskema.

Formålet er at få data på:

- Hvor mange børn har deltaget i Afrikaturen?
- Hvor mange er udtaget til yderligere indsats? Eksempelvis pædagogisk aktivitet, henvisning til andre samarbejdspartnere eller opfølgende sundhedssamtaler med forældre.

I spørgeskemaet spørges der også til oplevelsen af det tværfaglige samarbejde.

⁵ Opgørelsen af antal Afrikature i 2015 er blevet korrigeret siden sidste status. Det skyldes at der ved sidste status ikke blev taget højde for, at nogle få spørgeskemaer vedr. Afrikature, som blev afholdt i 2015, først blev besvaret i 2016.

Sundhedsplejersker og pædagoger fremhævede ved forrige status blandt andet, at Afrikaturen styrker det tværfaglige samarbejde, også udenfor Afrikaturen. Af øvrige udsagn fra tilbagemeldinger kan nævnes:

- *”Det kvalificerer vores faglige beslutninger, at vi ser på barnet med to forskellige fagligheder”.*
- *”Det understøtter, at vi får handlet på det, vi ser.”*
- *”Vi får ny viden af hinanden.”*
- *”Kendskabet til hinanden har en afsmittende effekt på andre dele af samarbejdet.”*

Af konceptet for evaluering af projektet fremgår det, at sundhedsplejerskerne opsamler struktureret viden fra gennemførelse af Afrikaturen. Der gives status på Afrikaturen hvert halve år. Resultatet fra evalueringen af afholdte Afrikature er vedlagt som bilag 4.

9. Samarbejde med de praktiserende læger

Af konceptet for projektets evaluering fremgår det, at den ledende sundhedsplejerske samler data, der viser, hvor mange praktiserende læger sundhedsplejen har besøgt, og hvor mange børn de praktiserende læger har visiteret til ICDP forløb eller anden indsats i sundhedsplejen. Det er ikke lykkedes at etablere et samarbejde med de praktiserende læger i 2016. På trods af et personligt besøg af sundhedsplejerske Liselotte Winsløv i efteråret 2015, udlevering af skriftligt materiale om Sundhedsplejens tilbud til de 3- til 6-årige familier samt telefonisk kontakt i sommeren 2016, har ingen af de praktiserende læger henvist familier til Sundhedsplejen.

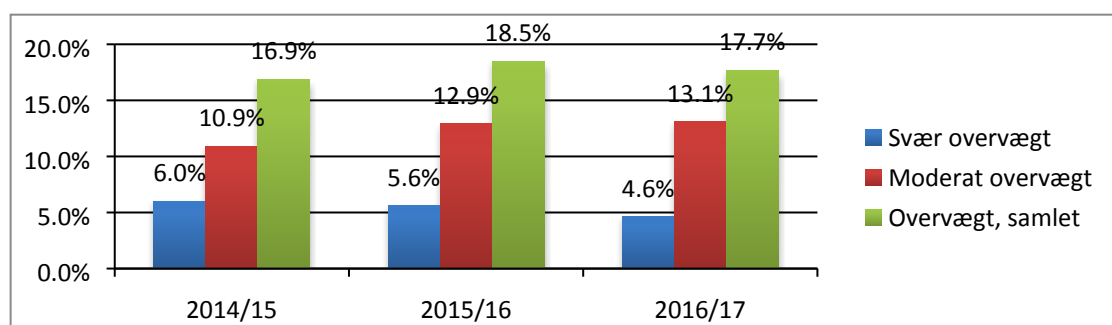
10. Løbende evaluering af projektets effekt

Indskolingsundersøgelse

Alle børn i børnehaveklasse får hvert år tilbudt at komme til en indskolingsundersøgelse hos skolens sundhedsplejerske. Her screenes blandt andet børnenes grov- og finmotorik, syn samt højde og vægt. Indskolingsundersøgelsens måling af overvægt anvendes som data til at følge projektets overordnede formål.

I figur 1 vises en tabel over overvægt ved indskolingsundersøgelserne i skoleårene fra 2014/15 til 2016/17 i Ishøj Kommune.

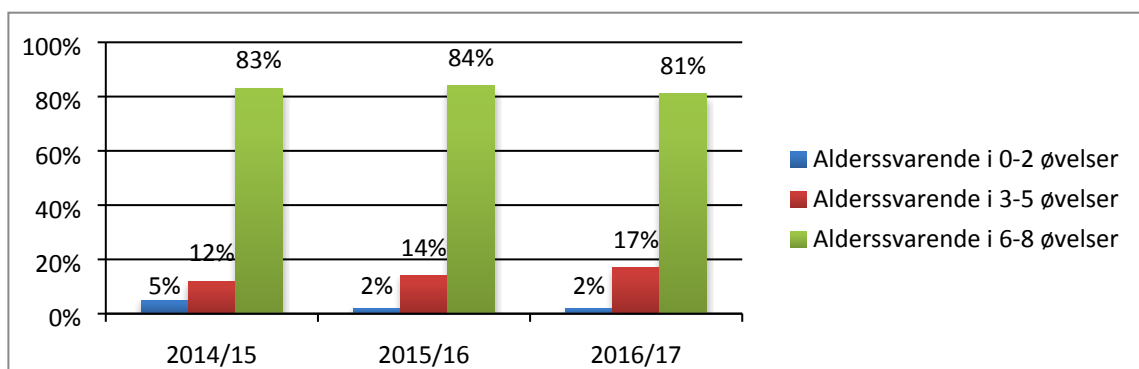
Figur 11. Overvægt ved indskolingsundersøgelsen i Ishøj Kommune.

Figur 1 viser, at der fra 2014/15 til 2016/17 samlet set er sket en lille stigning i andelen af overvægtige børn i Ishøj Kommune. Der er dog i samme periode sket et fald i andelen af svært overvægtige børn på 1,4 procentpoint.

I indskolingsundersøgelsen screenes børnenes grov- og finmotorik igennem 8 motoriske øvelser. Sundhedsplejersken registrerer, om barnet kan (eller ikke kan) gennemføre øvelsen på et alderssvarende niveau. I figur 2 vises en tabel over de motoriske undersøgelser ved indskolingsundersøgelsen. Tabellen viser, hvor stor en andel af børnene, som var alderssvarende i henholdsvis ingen eller få (0 - 2) af de motoriske øvelser, en del (3 - 5) af øvelserne og næsten alle eller alle (6 - 8) øvelserne. Af tabellen kan således aflæses, hvor stor en andel af børnene, der i de enkelte skoleår var meget motorisk udfordrede, moderat motorisk udfordrede og motorisk alderssvarende.

Figur 2. Alderssvarende i motoriske øvelser ved indskolingsundersøgelsen i Ishøj Kommune

Figur 2 viser, at der fra 2014/15 til 2015/16 er sket et fald i andelen af børn, som er meget motorisk udfordrede (som var alderssvarende i ingen eller få af de motoriske øvelser) på 3 procentpoint. Niveauet fra 2015/16 er fastholdt ved indskolingsundersøgelsen i 2016/17. Siden 2014/15 er der sket en jævn stigning i andelen af elever som er moderat motorisk udfordrede (som var alderssvarende i 3-5 af de motoriske øvelser). Fra 2014/15 til 2015/16 steg andelen af børn, som er motorisk alderssvarende svagt, mens der i 2016/17 igen er sket et lille fald.

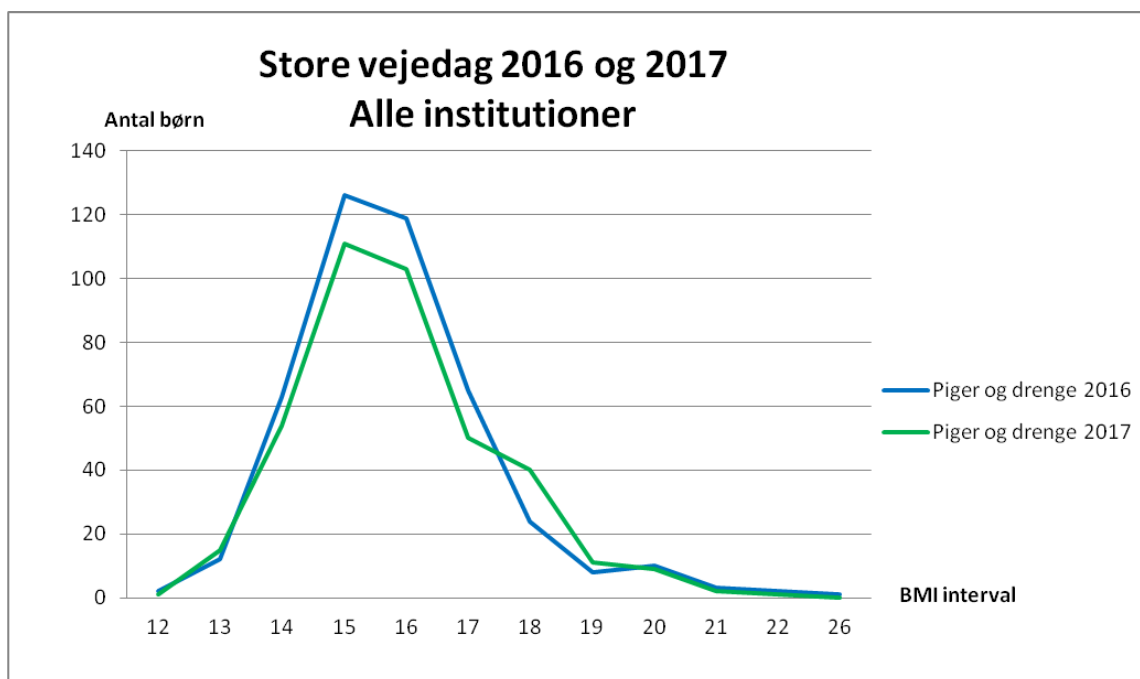
Store vejedag

Med henblik på, at gennemføre en løbende evaluering af projektets effekt gennemføres en Store vejedag, hvor alle 4- og 5årige børn bliver vejede og målt, således at børnenes BMI kan beregnes. Vejning og måling finder sted i børnenes institution, og sundhedsplejen og institutionernes personale har i fællesskab ansvar for at indsamle de nødvendige data. Store vejedag finder sted i løbet af uge 2 og er gennemført i 2016 og 2017. Institutionens personale stod for Store vejedag sammen med en sundhedsplejerske.

Børnene skal være fyldt eller fylde fire eller fem år i uge 2 for at deltage i Store vejedag. Der var i uge 2 2016 i alt 539 børn i aldersgrupperne fireårige og femårige. Det har været muligt at veje 435 børn, eller 80,7 % af de fire-femårige. I 2017 deltog 397 børn ud af 482 mulige, svarende til

82,4%. De børn der ikke deltog, har enten været fraværende på vejedagen eller forældrene har frabedt sig, at børnene blev vejjet. Herunder vises resultaterne af den første Store vejedag.

Figur 3. Resultat af Store vejedag i 2016 og 2017

BMI interval - Alle inst.	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	26	I alt
Piger og drenge 2016	2	12	63	126	119	65	24	8	10	3	2	1	435
Piger og drenge 2017	1	15	54	111	103	50	40	11	9	2	1	0	397

11. Ørige indsatser der understøtter projektets mål

I alle kommunens dagtilbud er der iværksat forskellige initiativer og aktiviteter, som på forskellig måde understøtter projektet og projektets mål. Herunder gives nogle eksempler.

- Syv dagtilbud deltager i projekt ”Leg, bevægelse og fællesskab uden alder”, hvor 31 ældre medborgere på frivillig basis deltager i bevægelsesaktiviteter sammen med børn og pædagoger.
- Torslunde Gymnastik Forening har deltaget i kurset ”Kvalitet i børnegymnastikken” sammen med de syv dagtilbud, som deltager i Leg, bevægelse og fællesskab uden alder.
- Ti junioridrætshjælpere fra Gildbroskolen laver lege med børnehavebørn i Troldebo og Ørnebo.
- Otte kommende legepatruljer fra 6. klasse på Vibeholmskolen laver lege for børnehavebørn i Bøgely
- Der er planlagt at lave et ”Læs og leg for børnehavebørn” forløb i Regnbuen sammen med elever fra Vejlebroskolen.

Bilag 1. Institutionernes mål i projektet 2017

Mål for Børnehuset Troldebo

- At fortsætte den nye bevægelseskultur, og have fokus på Sundhedsstyrelsens anbefalinger om, at børn får mindst 60 minutters motion om dagen.
- At børn og voksne udvikler mere kropsmod, og kropsbevidsthed.
- At børnene får styrket deres selvtillid og selvværd og finder glæde ved at bruge deres krop.
- At voksne tager ansvar for deres opgave som rollemodel.
- At have fokus på leg, bevægelse og læring i det skoleforberedende arbejde.

Mål for Børnehuset Bøgely

- Flere aktive og kompetente tovholdere.
- Flere bevægelseslege ind i hverdagen.
- De ældste børn lærer de mindre børn legene.
- Børnene genkender legene.
- At være med i leg og bevægelse uden alder.
- At bruge nærområdet til spring ud i naturen, bevægelsesruter.
- At få bevægelseskonceptet ind i vuggestueregi.
- Inddragelse af forældrebestyrelse via en bevægelsesrute i nærområdet, hvor forældre gruppen inddrages, når de henter børn.
- Synliggørelse af legene fra personale til forældre.

Mål for Piletræet

Piletræets mål er en helhedsorienteret indsats med fokus på bevægelse, god ernæring, og at barnet i sin egen personlige udvikling bruger kroppen og tør nye udfordringer:

- At børn får mod og lyst til at bruge deres krop, således at deres grundform forbedres.
- At flere børn deltager i de fysiske aktiviteter.
- At børn får styrket deres selvtillid og kropskompetence.

Mål for Tvillingehuset

- At få implementeret lege på legepladsen og få alle medarbejdere til at føle ejerskab for projektet
- At alle medarbejdere kender og leger de 10 lege, vi leger i Tvillingehuset.

Mål for Firkløveren

- Børnene skal blive mere bevidste om deres egen krop.
- Børnene skal føle glæde ved bevægelse.
- Børnene og forældrene skal blive mere bevidste om vigtigheden af at bevæge sig.
- Vi vil hjælpe børnene til at få en sund sjæl, i et sundt legeme.

Mål for Trækronerne

Trækronerne er en daginstitution med profilen Musik og Bevægelse. Derfor er vores dagligdag bygget op om bevægelse - både den mentale og den fysiske bevægelse.

Vores omdrejningspunkt i forhold til projekt 'Livsglade børn som deres krop' er at sætte yderlige fokus på børns bevægelse i uderummet (legepladsen). Derfor sættes der fysisk aktivitet på ugeplanen. Hverdage i tidsrummet 13.00 – 13.30 på legepladsen. Der vil være en voksen, der er tovholder/ i gang sætter af aktiviteten. Målet er, at børnene får pulsen op og at de får en håndfuld lege med sig over i deres skoleliv, som kan bruges i skolegården.

Mål for Regnbuen

Mål: *At få bevægelse ind som en naturlig del af hverdagen!*

- Vi vil fortsat arbejde på at implementere daglig bevægelsesaktiviteter/lege på legepladsen, tilrettet de forskellige årstider.
- Vi vil arbejde med, at alle i personalegruppen bliver mere bevidste om, hvad børn kan og skal kunne, så de voksnes begrænsninger rykker sig for, hvad børnene kan og må.
- Vi vil have fokus på det enkelte barn. Vi vil forsøge at lave et bevægelses/udviklingsskema, og vi vil lave observationer af det enkelte barn.
- Vi vil have fokus på sansemotorik, kondition og bevægelser.
- Vi vil arbejde med at give børnene troen på, at man godt kan.
- Vi vil arbejde på at få yoga og afslapning implementeret i perioder, hvor vi synes, der er brug for det.
- Vi vil stadig arbejde med, hvordan vi får inddraget vores forældre.
- Vi fortsætter med 'Leg og bevægelse uden alder', 'Hej skal vi lege', og deltager i de tiltag, der kommer.

Mål for Femkanten

- Motorikrummet skal i højere grad bruges som pædagogisk læringsrum.
- Bevægelsesleg skal blive en daglig aktivitet for hver stue.
- Femkanten skal i højere grad indrettes, så børnene bliver inspireret til bevægelseslege.
- Voksenstyret bevægelsesleg skal blive en daglig aktivitet på legepladsen.
- Børnene skal mestre aldersvarende udvalgte grundbevægelser.
- Børnene skal vise lyst og nysgerrighed ift. bevægelse, både på opfordring og uopfordret.

Mål for Børnehuset Ørnebo

- Målet er, at give børnene erfaring, lyst og glæde ved at bruge kroppen i et fællesskab.
- Målet er, med udgangspunkt i den nye viden fra de forskellige forløb, at få implementeret organiseret bevægelse på legepladsen.
- Målet er, at få en skabt en bevidsthed om, og en organisering af, den organiserede bevægelse på legepladsen, gennem forskellige legeaktiviteter ud fra den inkluderende tilgang.
- Det er et mål, at alle børn skal være trygge i bevægelses- og tumlerum og opsøge rummene med jævne mellemrum.

- Målet er, fortsat og evigt, at personalet skal være rollemodeller for børnene og introducere rummene, så alle børn opsøger rummene med jævne mellemrum og føler sig trygge i at bruge rummene.
- Det er et mål, at Ørnebo har 10 bevægelseslege, som alle kender

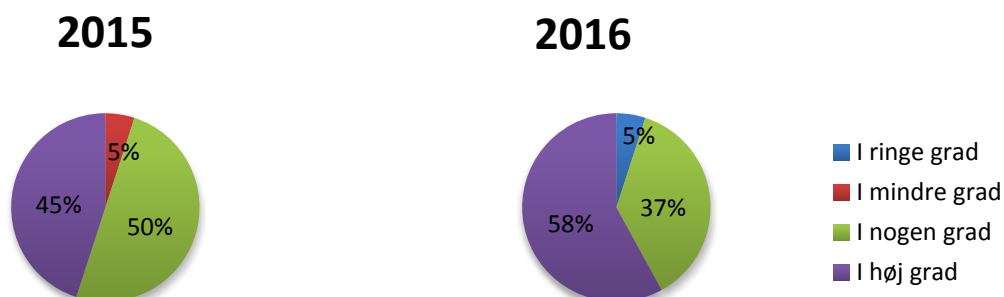
Mål for Børnehuset Elverhøj

- At børnene oplever lyst til at bruge og udfordre deres krop og sanser.
- At børnene kan igangsætte, vedligeholde og udvikle lege, hvor de er i bevægelse.
- At leg og kropsudfoldelse bidrager til trivsel for den enkelte og opbygning af sociale relationer.
- At børnene i første del af legepladstiden kan opstarte og deltage i lege, selvom der er adgang til cykler, mooncar mv.
- At børnene kobler sig på de (voksen)-igangsatte lege af egen lyst.
- At børnene husker hinanden på, at der er fælles leg efter frokost.
- At legene tilrettelægges, så der kommes omkring alle sanser og grundbevægelser.
- At udvide legerepertoiret ved at voksne leger mere på tværs (metode hertil: at legen i middagsstunden udvides til også at omfatte leg mandag formiddag, hvor der er mere personale på legepladsen).

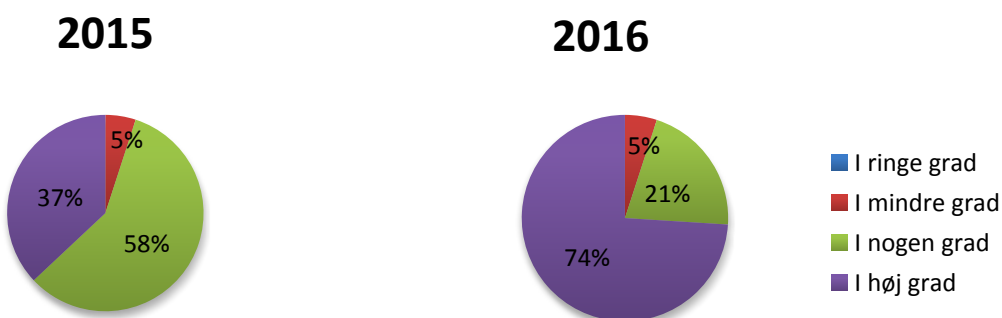
Bilag 2: Spørgeskemaundersøgelse blandt tovholdere og øvrige medarbejdere

Spørgeskemaundersøgelse: Tovholdernes vurdering af deres kompetencer og eksempler på nye lege og aktiviteter, der er blevet en del af de daglige rutiner

Figur 1. Jeg har opnået viden om motorik, sanseintegration og bevægelseslege

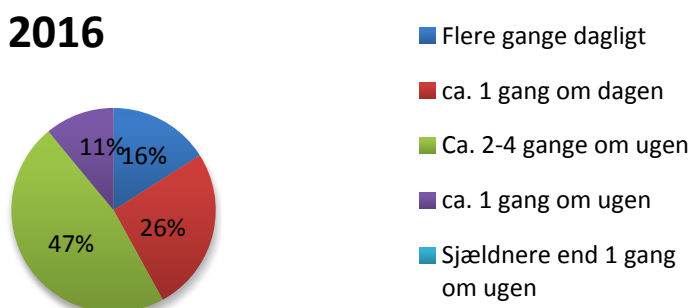

Figur 2. Jeg anvender min viden om motorik, sanseintegration og bevægelseslege

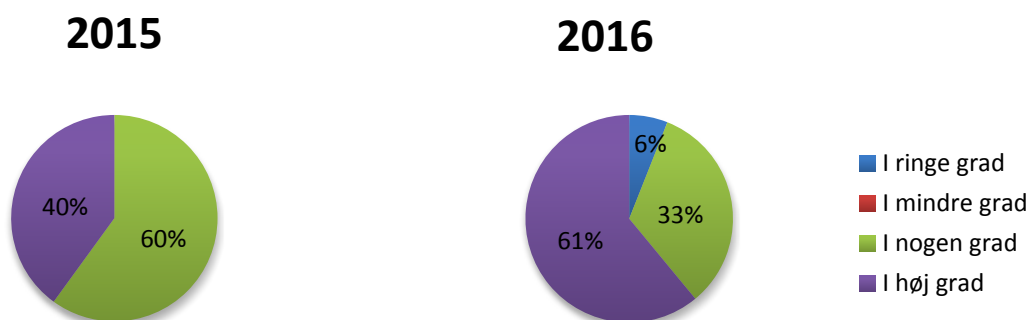
Som det fremgår af figur 1 og 2 er der fra første måling til anden måling sket en væsentlig stigning i andelen af tovholdere, som angiver at de i høj grad har opnået viden om motorik, sanseintegration og bevægelseslege, og at de kan anvende den i praksis.

Figur 3. Jeg tager initiativ til en organiseret bevægelsesaktivitet eller –leg:

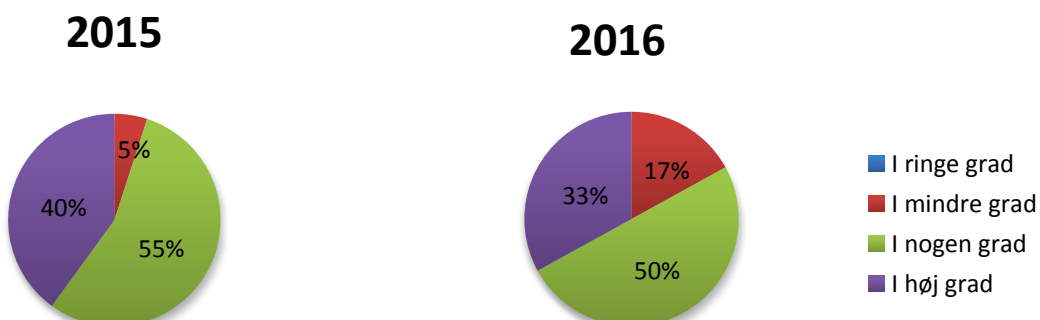

Spørgsmålet i figur 3 er først stillet i forbindelse med undersøgelsen i december 2016. Som det fremgår af figur 3, angiver i alt 42 % af tovholderne, at de tager initiativ til en organiseret bevægelsesaktivitet eller -leg flere gange dagligt eller ca. en gang om dagen, mens 47 % angiver, at de tager initiativ til en organiseret bevægelsesaktivitet eller -leg 2-4 gange om ugen.

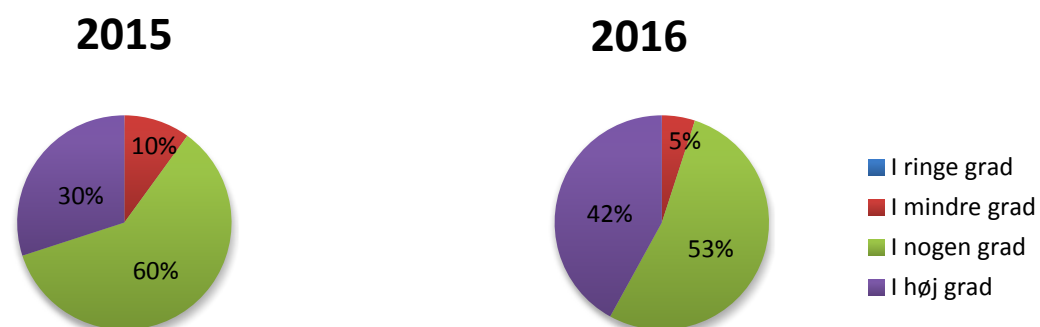
Figur 4. Jeg kan anvende legepladsens redskaber til at stimulere børnenes sanser og motorik

Figur 5. Jeg igangsætter ustrukturerede og strukturerede lege på legepladsen

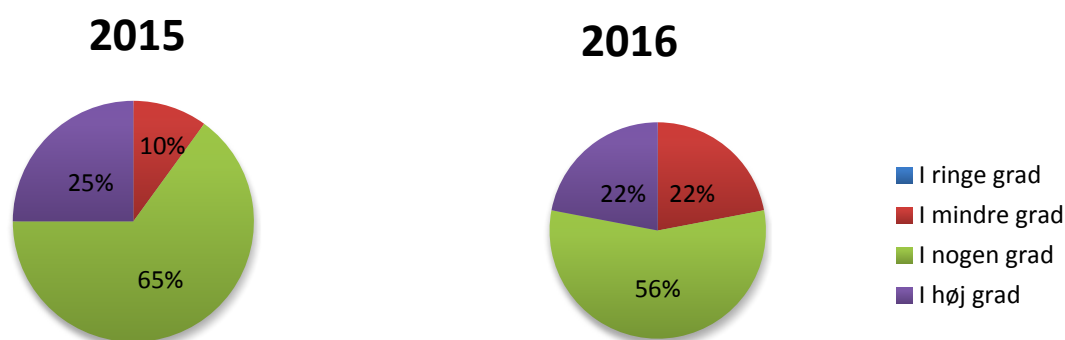

Figur 6. Legepladsen er blevet et pædagogisk læringsrum til leg og bevægelse

Som det fremgår af figur 4, er der sket en stigning i andelen af tovholdere, som angiver, at de i høj grad kan anvende legepladsens redskaber til at stimulere børnenes sanser og motorik. Samtidig er der, som det fremgår af figur 5, sket et fald i andelen af tovholdere, som angiver, at de i høj grad selv igangsætter ustrukturerede og strukturerede lege på legepladsen. En mulig forklaring på dette fald er, at de øvrige medarbejdere i daginstitutionerne er blevet introduceret for projektets metoder og bevægelseslege og til en vis grad har taget over i forhold til at igangsætte lege på legepladsen. 95 % af tovholderne angiver ved målingen i 2016, at legepladsen i nogen eller høj grad er blevet et pædagogisk læringsrum til leg og bevægelse – mod 90 % i 2015.

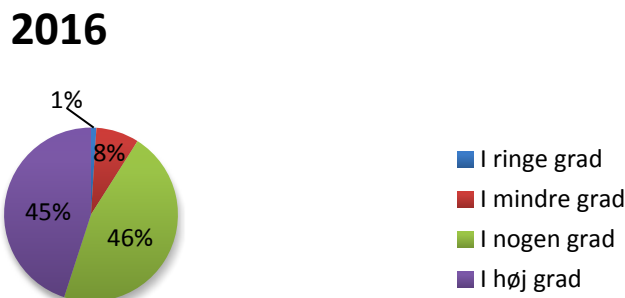
Figur 7. Jeg er rollemodel for mine kollegaer og lærer dem nye bevægelseslege

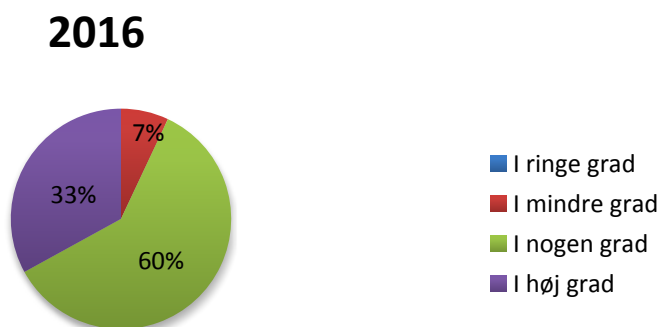
Som det fremgår af figur 7 angiver 78 % af tovholderne, at de i nogen eller høj grad er rollemodeller for deres kollegaer og lærer dem nye bevægelseslege. På dialogmøderne fremhæver tovholderne, at de er blevet særligt opmærksomme på rollen som inspirator og vejleder for deres kollegaer. De er blevet mere opmærksomme på rollefordelingen på legepladsen, og hvordan man kan støtte børn i forskellige legeformer. Samtidig er faldet i andelen af tovholdere, som angiver, at de i nogen eller høj grad er rollemodeller for deres kollegaer og lærer dem nye bevægelseslege, formentlig udtryk for, at de øvrige medarbejdere i daginstitutionerne er blevet introduceret for projektets metoder og bevægelseslege og til en vis grad selv har taget over i forhold til at igangsætte bevægelseslege.

Spørgeskemaundersøgelse: De øvrige daginstitutionsmedarbejders vurdering af deres kompetencer og eksempler på nye lege og aktiviteter, der er blevet en del af de daglige rutiner

Figur 8. Jeg har opnået viden om motorik, sanseintegration og bevægelseslege

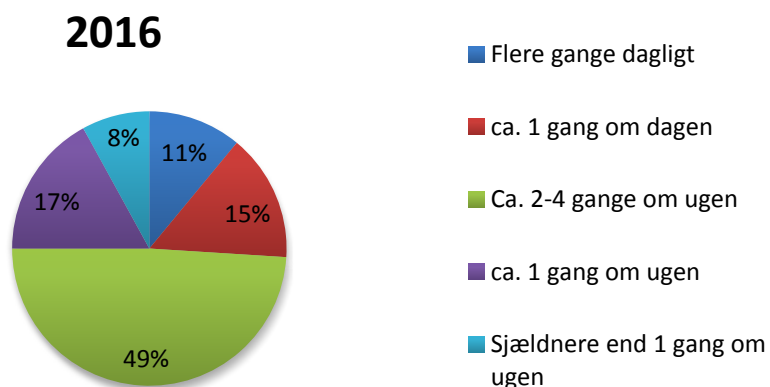

Figur 9. Jeg anvender min viden om motorik, sanseintegration og bevægelseslege

Som det fremgår af figur 8 angiver 91 % af medarbejderne, at de i nogen eller høj grad har opnået viden om motorik, sanseintegration og bevægelseslege, mens 93 %, som vist i figur 9, angiver at de i nogen eller høj grad kan anvende denne viden i praksis.

Figur 10. Jeg tager initiativ til en organiseret bevægelsesaktivitet eller –leg:

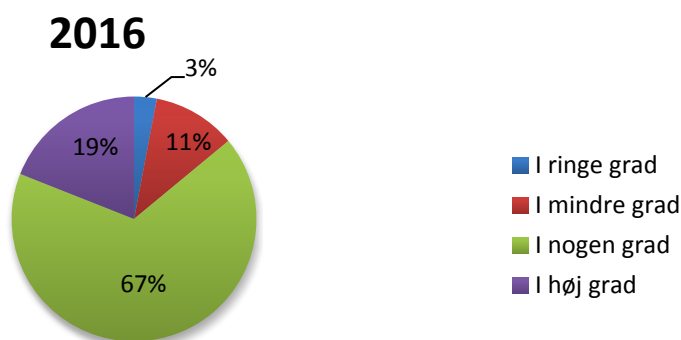

Som det fremgår af figur 10, angiver i alt 26 % af medarbejderne, at de tager initiativ til en organiseret bevægelsesaktivitet eller -leg flere gange dagligt eller ca. en gang om dagen, mens 49 % angiver, at de tager initiativ til en organiseret bevægelsesaktivitet eller -leg 2-4 gange om ugen.

Figur 11. Jeg kan anvende legepladsens redskaber til at stimulere børnenes sanser og motorik

Figur 12. Jeg igangsætter ustrukturerede og strukturerede lege på legepladsen

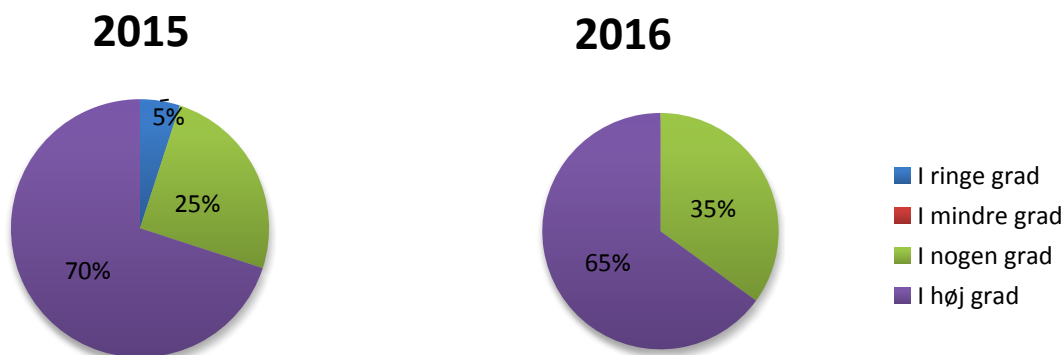
Figur 13. Legepladsen er blevet et pædagogisk læringsrum til leg og bevægelse

Som det fremgår af figur 11, angiver 95 % af medarbejderne, at de i nogen eller høj grad kan anvende legepladsens redskaber til at stimulere børnenes sanser og motorik. 86 % angiver, at de i nogen eller høj grad selv igangsætter ustrukturerede og strukturerede lege på legepladsen, og 95 % angiver, at legepladsen i nogen eller høj grad er blevet et pædagogisk læringsrum til leg og bevægelse.

Spørgeskemaundersøgelse: Tovholderne og de øvrige daginstitutionsmedarbejders vurdering af børnenes grundform og lyst til bevægelse

Figur 14. Tovholderne vurdering af, om børnene har mod på og lyst til mere bevægelse i dagligdagen

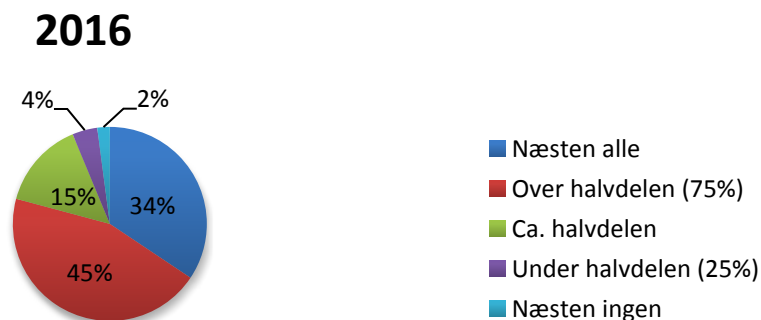

Figur 15. De øvrige medarbejders vurdering af, om børnene har mod på og lyst til mere bevægelse i dagligdagen

Som det fremgår af figur 14 og 15 vurderer over halvdelen af tovholderne og af de øvrige medarbejdere, at børnene i høj grad har mod på og lyst til mere bevægelse i dagligdagen.

Figur 16. Hvor stor en andel af de børn, som du har daglig kontakt til, vurderer du, har en god fysisk grundform?(samlet vurdering fra tovholdere og øvrige medarbejdere)

Som det ses i figur 16, vurderer 79 % af medarbejderne (tovholdere og øvrige daginstitutionsmedarbejdere), at overhalvdelen af (eller næsten alle) de børn, som de har daglig kontakt til, har en god fysisk grundform. Kun 2 % af de adspurgte vurderer, at næsten ingen af de børn, som de har daglig kontakt til, har en god fysisk grundform.

Bilag 3: Liste over lege og aktiviteter i projektet

1. Hvad er klokken Hr. Løve
2. Fisker fisker hvor dybt er vandet
3. Fido
4. Banke Bøf
5. Faltskærmslege
6. Børne Yoga
7. Red prinsessen
8. Kinesisk rundbold
9. Spejllege
10. Slåslege
11. Haleleg
12. Stoppedans med dyr
13. Spidermann
14. Krop vågn op
15. Bro, bro brille
16. Rejsen til Afrika
17. Red en bakterie
18. Kongens efterfølger
19. Trække gulerødder
20. Fang tyren
21. Motorikbane
22. Haj og livredder
23. Klovnestafet
24. Poppe popcorn
25. Klemmefangeleg
26. Rumpegang
27. Så høj som et hus
28. Ståtrold
29. Billedlotteri med bevægelseslege
30. Hansen til Jensen
31. Kamp og styrkelege
32. Alle mine kyllinger
33. Boggie woggie
34. Fangeleg/gemmeleg
35. Stikbold
36. Fanta cola
37. Høvdungebold
38. Frikadelleleg
39. Jeg gik mig over sø og land
40. Forhindringsbane m. hulahopringe
41. Sækkevæddeløb
42. Tovtrækning
43. Wally
44. Boogie Woogie
45. 1-12 jeg så en trold
46. Motorvej
47. Sol, måne, stjerne
48. Bille-tag-fat
49. Skyd og skind en isbjørn
50. Jorden er giftig
51. Alle mine kyllinger kom hjem
52. Pigerne efter drengene
53. Først den ene vej....
54. Løbekamp
55. Rødt, gult, grønt, stop.

Bilag 4: Resultater fra evaluering af afholdte Afrikature

Dagtilbud som har gennemført Afrikaturen

Det er data fra de Afrikature, som er afsluttet i henholdsvis 2. halvår af 2015 og 1. og 2. halvår af 2016, der danner grundlag for denne status. Der gives status på Afrikaturen hvert halve år.

9 dagtilbud i Ishøj Kommune har gennemført og evalueret Afrikature med opfølgning. Der er i alt gennemført 48 Afrikature i perioden aug. 2015 – dec. 2016. Der blev gennemført 12⁶ Afrikature i 2015 og 36 i 2016.

Deltagere i Afrikaturen

I 2015 deltog i alt 99 børn i Afrikaturen og i 2016 deltog i alt 182 børn.

I alt har 281 børn således deltaget i Afrikaturen i opgørelsesperioden. I gennemsnit har der dermed deltaget 5,9 børn pr. Afrikatur.

Udtagelse til yderligere pædagogisk aktivitet i dagtilbuddet

På baggrund af deres deltagelse i Afrikaturen er i alt 38 (svarende til 14 %) ud af de 281 deltagende børn blevet udtaget til yderligere pædagogisk aktivitet i dagtilbuddet i opgørelsesperioden.

I 2015 blev 7 børn, svarende til 7 % af de deltagende børn i 2015, udtaget til yderligere pædagogisk aktivitet, og i 2016 blev 31 børn, svarende til 17 % af de deltagende børn i 2016, udtaget. Fra 2015 til 2016 er der således sket en stigning i andelen af børn, som udtages til yderligere pædagogisk aktivitet, på 10 procentpoint. I 2015 resulterede 33 % af Afrikaturene i, at enkelte af de deltagende børn blev udtaget til yderligere pædagogisk aktivitet i dagtilbuddene, mens andelen i 2016 er steget til 53 %. Det kunne tyde på, at sundhedsplejersker og pædagoger, i takt med at de er blevet fortrolige med at bruge Afrikaturen som metode, er blevet bedre til at identificere børn med behov for en særlig pædagogisk indsats.⁷

Med henblik på at få et overblik over, hvorfor børnene vurderes at have behov for en særlig pædagogisk indsats, blev der i maj 2016 tilføjet et spørgsmål til Afrikaturens spørgeskema vedr. årsager til udtagelse. Spørgsmålet er foreløbig blevet besvaret for 22 børns vedkommende, og årsagerne til de 22 børns udtagelse til yderligere pædagogisk aktivitet fordeler sig således: Motoriske vanskeligheder = 64 %; Overvægt = 32 %; Udfordringer i forhold til samspil og sociale relationer = 24 %; Andet = 12 %.⁸

Deltagelse i yderligere tiltag i kommunen

På baggrund af deres deltagelse i Afrikaturen er i alt 16 børn blevet tilbudt deltagelse i yderligere tiltag i kommunen, som rækker ud over dagtilbuddets indsatser. Ud af de 16 henviste børn, er 9, svarende til 56 %, tilbudt deltagelse i ICDP-forløb⁹, mens 5 børn, svarende til 31 % er tilbudt deltagelse i 'andre typer af tiltag' såsom henvisning til læge eller tværfagligt team. 1 barn, svarende til

⁶ Opgørelsen af afholdte Afrikature i 2015 er blevet korrigeret siden sidste status. Det skyldes at der ved sidste status ikke blev taget højde for, at nogle få spørgeskemaer vedr. Afrikature, som blev afholdt i 2015, først blev besvaret i 2016.

⁷ Det skal dog bemærkes, at i flere af de Afrikature, hvor der ikke blev udtaget børn til yderligere aktivitet, blev der også fundet enkelte børn med behov for en særlig indsats, men her havde dagtilbuddet allerede igangsat en indsats.

⁸ Der er mulighed for at sætte kryds ved flere årsager i spørgeskemaet, da der ofte optræder flere problemstillinger på én gang.

⁹ ICDP står for International Child Development Program og er en evidensbaseret metode til at arbejde med relationer og samspil i familier.

6 %, er blevet henvist til praktiserende læge, og 1 barn, svarende til 6 %, er blevet henvist til talepædagog.

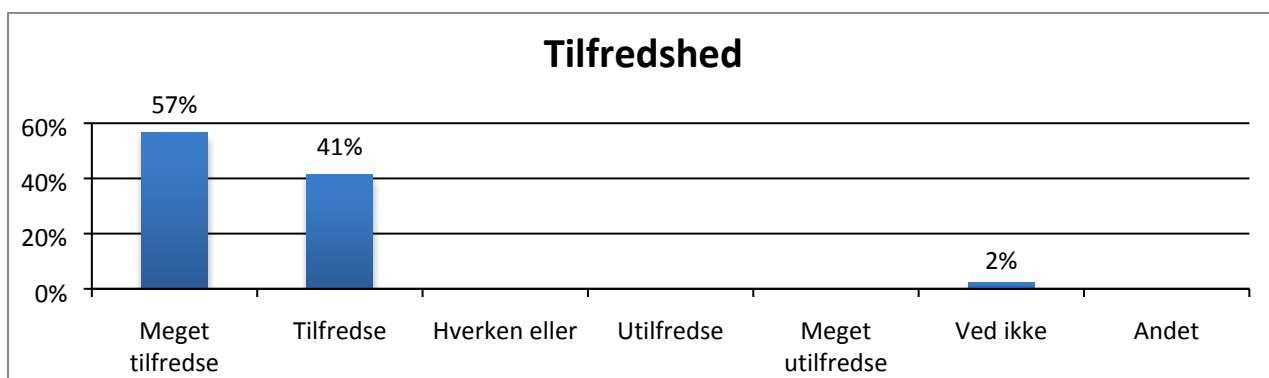
Forældre indkaldt til sundhedssamtale

I 2015 resulterede 50 % af Afrikaturene i, at forældre til enkelte af de deltagende børn blev indkaldt til en sundhedssamtale vedrørende deres barn. I 2016 var den tilsvarende andel 42 %. I alt er forældre til 40 børn, blevet indkaldt til sundhedssamtale på baggrund af børnenes deltagelse i Afrikaturen – 13 i 2015 og 27 i 2016. Det svarer til, at forældre til 14 % af de børn, som har deltaget i Afrikaturen, er blevet indkaldt til sundhedssamtale vedrørende deres barn (13 % i 2015 og 15 % i 2016).

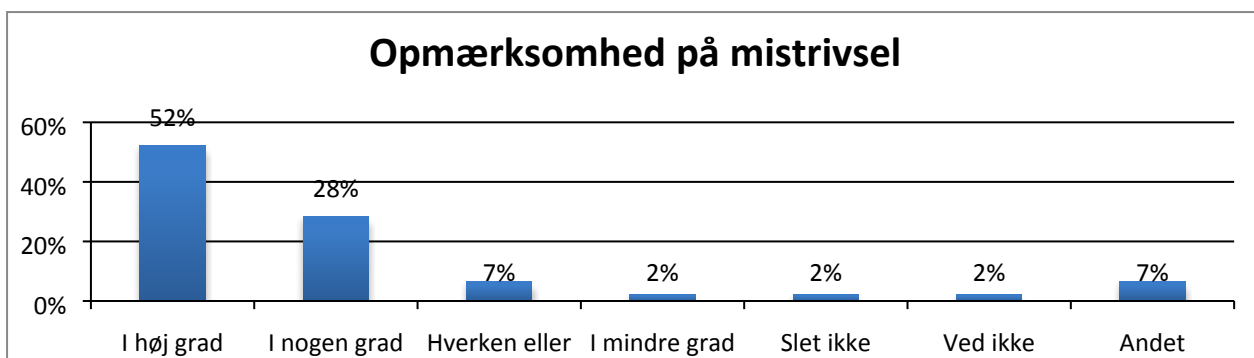
Forældre til 35, svarende til 88 %, af de 40 børn mødte op til sundhedssamtalen. Sundhedssamtalen afholdes i de fleste tilfælde af både pædagog og sundhedsplejerske.

Metodens anvendelighed

Sundhedsplejerskerne og pædagogerne har i spørgeskemaet om Afrikaturen svaret på, hvorvidt, og i hvor høj grad, de har været tilfredse med at anvende Afrikaturen som metode. 57 % af de medarbejdere, som har været involveret i afholdelsen af Afrikaturene, var 'meget tilfredse' med at anvende metoden, mens 41 % var 'tilfredse'.

På spørgsmålet om, hvorvidt Afrikaturen har medvirket til en øget opmærksomhed på børns mistrivsel, har 52 % af de involverede medarbejdere svaret, at metoden 'i høj grad' har været med til at gøre opmærksom på nogle børns mistrivsel, mens 28 % har svaret at dette 'i nogen grad' gør sig gældende. 11 % har svaret at metoden enten 'hverken eller', 'i mindre grad' eller 'slet ikke' bidrager til en øget opmærksomhed på mistrivsel. Kategorien 'andet' dækker over besvarelser, som angiver, at der enten ikke var problematikker med den deltagende børnegruppe, eller at der i forvejen var fokus på mistrivsel blandt enkelte børn, men at metoden har sat fokus på børnenes motoriske udviklingsmuligheder.

På spørgsmålet om, hvorvidt og i hvor høj grad Afrikaturen understøtter det tværfaglige samarbejde imellem dagtilbud og sundhedspleje, har 84 % af de involverede medarbejdere svaret, at metoden 'i høj grad' understøtter det tværfaglige samarbejde, mens 16 % har svaret at metoden 'i nogen grad' understøtter det tværfaglige samarbejde.

